

УДК 377-057.212:640.43]:005.336.2-027.561
<https://doi.org/10.32835/2223-5752.2018.17.106-114>.

МЕТОДИЧНА РОБОТА В ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ СФЕРИ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Ірина Дрозіч,

кандидат педагогічних наук, методист ДНЗ

«Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг»,

ORCID:0000-0002-8881-9314

e-mail:irina.drozich@ukr.net

Researcher ID: X-9635-2018 X-9635-2018

КЛЮЧОВІ СЛОВА:

майстер виробничого навчання, професійна компетентність, методична робота, заклад професійної (професійно-технічної) освіти

Реферат

Актуалізується необхідність удосконалення методичної роботи в закладі професійної (професійно-технічної) освіти (далі ЗП(ПТ)О) сфери ресторанного господарства з метою підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання задля забезпечення якісної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників цієї сфери. Охарактеризовано ключові положення нормативних вітчизняних документів щодо організації методичної роботи в ЗП(ПТ)О. Представлено результати аналізу наукових праць, у яких висвітлено значення методичної роботи для підвищення професійної компетентності педагогічних працівників. Визначено основні підходи, на яких має ґрунтуватися процес управління розвитком професійної компетентності майстрів виробничого навчання: акмеологічний, аксіологічний, андрагогічний, антропологічний.

Розкрито різні аспекти організації методичної роботи в ЗП(ПТ)О. Розглянуто можливості різних форм організації методичної роботи (традиційні, нетрадиційні) як засобу підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання. Серед традиційних форм методичної роботи висвітлено колективні (педагогічна рада, інструктивно-методичні наради, методичні комісії, школи педагогічної майстерності, педагогічні читання) та індивідуальні (самоосвіта, індивідуальні консультації, наставництво). Охарактеризовано нетрадиційні форми організації методичної роботи: методичний бенефіс, методичний фестиваль, методичний ринг, ярмарок педагогічних ідей і знахідок.

За результатами діагностики якісних результатів професійної діяльності майстрів виробничого навчання, які здійснюють підготовку кваліфікованих робітників для сфери ресторанного господарства в ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг», диференційовано три групи майстрів виробничого навчання: які працюють творчо, зі сталим стилем роботи, які вимагають посиленої уваги. Наведено порівняльний аналіз динаміки якісних результатів професійної діяльності майстрів виробничого навчання за три роки завдяки здійсненню різних форм методичної роботи в ЗП(ПТ)О.

Виділено основні напрями методичної роботи: інформаційно-аналітичний, організаційно-методичний, діагностичний, консультаційний, інформаційний, науково-методичний, експериментально-інноваційний. Констатовано, що одним з основних чинників удосконалення рівня професійної компетентності майстрів виробничого навчання є їхня участь в усіх формах методичної роботи.

Постановка проблеми. Сучасні тенденції розвитку ресторанного господарства України, проектування і впровадження нових конкурентоспроможних технологій дозволяють стверджувати, що сьогодні запотребовані кваліфіковані робітники які дозволяють реалізовувати нові й модернізувати наявні проекти в цій сфері. Тому важливим стратегічним завданням на загальнодержавному рівні є кваліфікована підготовка кухарів, кондитерів, офіціантів, барменів, здійснювати

яку покликані ЗП(ПТ)О сфери ресторанного господарства. Підвищені вимоги до підготовки кваліфікованих робітників висувають не менш високі вимоги до рівня кваліфікації педагогічних працівників, які навчають майбутніх робітників, зокрема й до майстрів виробничого навчання (далі: в/н).

Майстер в/н є центральною фігурою в ЗП(ПТ)О, і саме він має забезпечити якісні результати професійно-практичної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників.

Виходячи з цього, педагог повинен досконало володіти високою фаховою компетентністю та мати ґрунтовну педагогічну підготовку, вміти методично правильно побудувати та провести урок виробничого навчання, сформувані в учнів творче мислення та професійні якості.

Одними із головних чинників, що спрямовані на розвиток професійної компетентності майстрів в/н є всі форми організації методичної роботи в ЗП(ПТ)О. Розвиток професійної компетентності майстра в/н – це безперервний процес, саме тому необхідно постійно удосконалювати систему методичної роботи в ЗП(ПТ)О.

Аналіз останніх наукових праць. Питання методичної роботи, її функцій, змісту і форм, неодноразово і досить широко розглядалися як з теоретичних, так і з науково-практичних позицій у наукових працях вітчизняних і зарубіжних дослідників: Ю. Бабанського, С. Батишева, І. Васильєва, Р. Гуревича, С. Гончаренка, І. Зязюна, Г. Кругликова, Н. Кузьміної, В. Маркелової, Н. Ничкало, В. Радкевич, В. Скакуна, Л. Сушенцевої, О Щербак, О. Юртаєвої та ін.

В енциклопедії професійної освіти зазначено, що методична робота – заснована на досягненнях науки і педагогічного досвіду система взаємопов'язаних заходів, спрямованих на розвиток творчого потенціалу педагога, його професійної майстерності, а в кінцевому результаті – на зростання рівня освіченості, розвинутості та вихованості учнів закладів професійної освіти (Батишев, 1999, с. 739). Як наголошують в «Енциклопедії освіти» В. Пуцов і Л. Набока, – «Методична робота є особливою і важливою ланкою в системі післядипломної педагогічної освіти, яка має свої переваги у порівнянні з іншими формами підвищення кваліфікації педагогічних працівників, оскільки має відносно неперервний, поетапний, повсякденний характер» (Кремень, 2008, с. 497). Академік НАПН України Н. Ничкало (2014, с. 26), констатує, що методична робота є однією з найважливіших умов розвитку педагогічної майстерності педагога. Сьогодні не втратили також актуальності слова Ю. Бабанського (1992) про те, що «через методичну роботу здійснюється підготовка педагогів до впровадження нового змісту освіти, оволодіння інноваціями і прогресивними педагогічними

технологіями».

Аналіз наукових джерел, дозволяє зробити висновок про те, що в XXI столітті методичній роботі відводиться значна роль в осмисленні інноваційних ідей, у збереженні та зміцненні педагогічних традицій, у стимулюванні активного новаторського пошуку та розвитку професійної компетентності педагогічних працівників.

Мета статті – розкрити можливості методичної роботи в закладі професійної (професійно-технічної) освіти як засобу підвищення професійної компетентності майстрів виробничого навчання.

Виклад основного матеріалу: Методична робота в ЗП(ПТ)О здійснюється відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту» (2017), «Про професійно-технічну освіту» (1998), Концепції розвитку педагогічної освіти (2018), Концепції «Сучасна професійна освіта» (2018), «Положення про методичну роботу в ПТНЗ» (2000), Типового положення про атестацію педагогічних працівників (2010).

У ст. 59 Закону України «Про освіту» (2017) зазначено, що професійний розвиток педагогічних і науково-педагогічних працівників передбачає постійну самоосвіту, участь у програмах підвищення кваліфікації та будь-які інші види і форми професійного зростання. Заклади освіти, в яких працюють педагогічні та науково-педагогічні працівники, сприяють їхньому професійному розвитку та підвищенню кваліфікації.

Методична робота – це заснована на досягненнях науки та передового досвіду система аналітичної, організаційної, діагностичної, пошукової, дослідницької, науково-практичної, інформаційної діяльності з метою удосконалення професійної компетентності педагогічних працівників та підвищення ефективності навчально-виховного процесу (Положення про методичну роботу в ПТНЗ, 2000).

Участь майстра в/н у методичній роботі ЗП(ПТ)О стимулюється атестаційними вимогами Типового положення про атестацію педагогічних працівників (2010) в яких відображено активність педагогічного працівника в міжатестаційний період. Як зазначено у «Концепції розвитку педагогічної освіти в Україні» (2018), на шляху розвитку інформаційного суспільства якісна освіта

стає одним із головних чинників успіху, а педагог є одночасно і об'єктом, і провідником позитивних змін.

Метою методичної роботи в ЗП(ПТ)О є створення умов для розвитку професійної компетентності педагогічних працівників на основі їх освітніх потреб та виявлених труднощів у професійній діяльності. У зв'язку з цим, процес управління розвитком професійної компетентності майстрів в/н має ґрунтуватися на таких наукових підходах: *акмеологічному*, що передбачає орієнтацію педагога на власний професійний розвиток і високі досягнення в професійно-педагогічній діяльності; *аксіологічному*, що передбачає розуміння та затвердження в освітньому процесі цінностей свободи, прав, гідності, честі людини, бажання самоствердитися в професії; *андрагогічному*, заснованому на методичній діяльності, що допомагає педагогу засвоїти нові знання, інноваційні технології, сформувані життєві принципи; *антропологічному*, що передбачає системне використання даних різних наук про людину і їх облік при побудові і здійсненні педагогічного процесу.

Аналіз досвіду роботи з організації діяльності методичної роботи в ЗП(ПТ)О дозволяє зробити висновок про те, що вона стає затребуваною тільки тоді, коли задовольняє потреби педагогічних працівників. У зв'язку з цим ключові напрями методичної роботи у ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» були розроблені на основі пропозицій, що надходили від педагогів, і системного аналізу діяльності освітнього закладу. Проведена нами діагностика зацікавленості в оволодінні професійними вміннями серед майстрів в/н ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» дала наступні результати: 42% майстрів в/н мають професійну потребу вивчати педагогіку й опанувати основи педагогічної майстерності, 36% зацікавлені в цьому, у 22% респондентів відзначається допитливість.

Методичний супровід майстрів в/н обумовлений низкою факторів, серед яких провідне місце посідає неоднорідність педагогічного колективу за складом. У закладі освіти працюють майстри в/н з вищою технічною освітою (42%) та з неповною вищою освітою (58%). Від загальної кількості майстрів в/н лише 19% здобули педагогічну

освіту, більше половини майстрів в/н прийшли з виробництва та мають великий практичний досвід роботи, але не знають основ педагогіки, психології, методики. Варто зауважити, що середній вік майстрів в/н складає 47 років, а стаж педагогічної діяльності варіюється від 1 до 42 років. Водночас, методична робота майстра в/н планується у відповідності з поставленими цілями, залежить від організаційно-методичних вимог, запровадження різних форм методичної діяльності, які спрямовані на розвиток у нього професійної компетентності.

Ефективність методичної роботи майстра виробничого навчання визначається низкою вимог, а саме: науковістю її змісту та організації; цілеспрямованістю і систематичністю; творчою спрямованістю; раціональним співвідношенням індивідуальних та колективних форм; дієвістю роботи; активним впровадженням її результатів в педагогічну практику.

З урахуванням цього, методична робота у ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» спрямована на підвищення творчого потенціалу педагогічного колективу, розвиток професійної компетентності педагогів, пошук нових підходів до організації навчальної діяльності з метою подальшого всебічного підвищення ефективності навчально-виробничого та навчально-виховного процесів, що відображається у навчальних результатах майбутніх фахівців і успішно реалізується через традиційні (колективні та індивідуальні) і нетрадиційні форми її організації.

Колективні форми методичної роботи використовуються з метою вироблення єдиного підходу до вирішення певних проблем, обговорення актуальних питань організації навчально-виховного процесу, аналізу результатів колективної діяльності, вивчення й поширення кращого педагогічного досвіду, науково-технічної та педагогічної інформації. Колективними формами методичної роботи є: педагогічна рада, методичні комісії, інструктивно-методичні наради, теоретичні та практичні семінари, школи професійної майстерності, передового досвіду, науково-практичні конференції, педагогічні читання тощо (Положення про методичну роботу в ПТНЗ, 2000).

Традиційною колективною навчально-методичною формою роботи є

засідання педагогічної ради, яка є колективним органом управління навчальним закладом і забезпечує колективне вирішення навчально-виховних завдань, координує питання навчально-виробничого процесу у ЗП (ПТ) О, стимулює розвиток творчого потенціалу педагогічного колективу, сприяє розвитку професійної майстерності педагогів тощо. Тематика і форми проведення педагогічних рад виходять із загальної науково-методичної проблеми освітнього закладу.

Метою інструктивно-методичних нарад є ознайомлення майстрів в/н з методичними рекомендаціями щодо: застосування та творчого використання інструктивно-плануючої документації; впровадження в навчальний процес передового педагогічного досвіду; вдосконалення методики навчання та виховання майбутніх кваліфікованих робітників тощо.

Методичні комісії – це основний масовий методичний орган, діяльність якого безпосередньо впливає на підвищення якості навчання й виховання учнів, ефективність застосування сучасних форм і методів навчання, сприяє професійному росту і методичній майстерності педагогічних працівників, упровадженню досягнень педагогічної науки і кращого досвіду в навчально-виховний процес. Одним із важливих завдань методичних комісій є організація роботи з питань вирішення методичної проблеми, над якою працює заклад освіти, з урахуванням специфіки предмета, циклу предметів, професії, яку отримують учні. На основі загальної методичної проблеми кожна комісія обирає свою. З метою забезпечення високого рівня фахової компетентності випускників, наприклад, у період 2015–2019 рр., робота педагогічного колективу ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» спрямована на вирішення науково-методичної проблеми «Впровадження інноваційних виробничих та педагогічних технологій в навчально-виробничий процес». Методична комісія викладачів та майстрів в/н професій харчової промисловості та ресторанного господарства працює над методичною проблемою «Формування конкурентоздатного робітника через підвищення професійної компетентності педагогів у контексті сучасних технологій». Окрім того, кожен майстер в/н працює над

індивідуальною методичною проблемою, що пов'язана з науково-методичною проблемою всього колективу, методичної комісії, відповідає його професійним інтересам та спрямована на підвищення професійної компетентності.

План роботи методичної комісії розробляється на навчальний рік за результатами попередньої діяльності педагогічного колективу та на основі аналізу підсумків діагностичного вивчення професійної компетентності педагогічних працівників (Положення про методичну роботу в ПТНЗ, 2000). Наведемо приклади найбільш актуальних питань, які розглядаються на засіданнях методичної комісії майстрів та викладачів професій харчової промисловості та ресторанного господарства: розгляд, обговорення та затвердження навчально-плануючої документації; проблеми та перспективи впровадження інноваційних педагогічних та виробничих технологій у навчальний процес; забезпечення мотивації навчальної діяльності учнів; питання стану успішності та відвідування занять учнями тощо.

Члени методичної комісії аналізують відповідність змісту програм професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки кваліфікаційній характеристиці відповідної професії та наявній матеріально-технічній базі. Адже однією з головних умов якісного професійного навчання майбутніх кухарів, кондитерів, офіціантів, барменів є систематичне оновлення його змісту відповідно до змін у техніці, технологіях виробництва в галузі ресторанного господарства. Для досягнення цієї мети освітній заклад має добре налагоджені стосунки з підприємствами-замовниками робітничих кадрів. Проводяться анкетування роботодавців, пропозиції та зауваження яких враховуються в організації навчально-виробничого процесу. Щорічно в Центрі відбуваються спільні наради з працівниками підприємств ресторанного господарства, де обговорюються вимоги до випускників та приймаються рішення щодо внесення змін у робочі навчальні програми. На початку нового навчального року, на першому засіданні методичної комісії, у робочі навчальні програми вносяться зміни щодо введення регіонального компоненту з урахуванням інновацій у підприємствах ресторанного господарства.

Таким чином, головним змістом роботи методичних комісій є удосконалення змісту, організації і методики теоретичного й виробничого навчання з метою здійснення органічного зв'язку загальнопрофесійної, професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки. Діяльність методичних комісій безпосередньо впливає на підвищення якості навчання і виховання учнів, ефективність застосування сучасних форм і методів навчання, професійну компетентність педагогічних працівників, упровадження досягнень педагогічної науки й передового досвіду в навчально-виробничий процес.

Успіх діяльності педагога сьогодні визначається як рівнем професійної підготовки, так і його бажанням та можливостями поглиблювати теоретичні знання і вдосконалювати практичні вміння, тобто постійно самонавчатися, підвищувати власну професійну компетентність, формувати педагогічну позицію. В контексті розвитку самоосвітньої компетентності майстра в/н доцільно наголосити на важливості вивчення та впровадження передового педагогічного досвіду. Результативним засобом узагальнення й поширення кращого досвіду роботи педагогічних працівників є проведення тижня методичної комісії викладачів та майстрів в/н професій харчової промисловості та ресторанного господарства. В рамках тижня проводяться такі заходи: майстер-класи з інновацій у сфері ресторанного господарства, експериментальні уроки, олімпіади, конкурси, вікторини.

Школа педагогічної майстерності – це добровільне об'єднання педагогічних працівників із високою творчою активністю, власним баченням проблем навчально-виховного процесу, з високими результатами своєї практичної діяльності. Вони працюють із постійним складом учасників за певним навчальним планом і розкладом занять, з орієнтовною періодичністю засідань – один раз на місяць. Навчальний план занять складається керівником із урахуванням пропозицій майстрів виробничого навчання. Заняття мають науково-практичний характер. У ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» працює школа педагогічної майстерності майстрів в/н «Формула успіху», в якій використовуються різні форми навчально-методичної роботи:

опрацювання наукової та методичної літератури з визначених проблем; знайомство з передовим досвідом роботи над розв'язанням поставлених проблем; практичні заняття з розроблення конспектів уроків, позаурочних заходів; взаємовідвідування педагогами уроків та позаурочних заходів; дискусії; розроблення рекомендацій, дидактичних матеріалів, тощо.

Школа педагогічної майстерності майстрів в/н початківців є однією з форм підвищення професійної компетентності молодих майстрів в/н, які мають педагогічний стаж роботи до трьох років. Вона покликана формувати компетентність, творчу індивідуальність молодих педагогів. За педагогом-початківцем закріплюється досвідчений педагог з даного фаху, який має досвід наставницької роботи. Основні форми навчально-методичної роботи в школі педагогічної майстерності майстрів в/н початківців: відвідування уроків і позаурочних заходів інших досвідчених педагогів; індивідуальні консультації; практичні заняття, на яких здійснюється моделювання та обговорення запропонованих моделей уроків, позаурочних заходів.

Поглиблений розгляд актуальних педагогічних проблем здійснюється на педагогічних читаннях. Питаннями, що стають предметом обговорення на заходах такого рівня, є: удосконалення системи діяльності освітнього закладу; досвід окремих педагогічних працівників; науково-теоретичні проблеми педагогічної теорії та практики; результати експериментальної і дослідницької роботи, яка здійснюється в освітньому закладі.

Майстру в/н надзвичайно важливо визначити характер своєї участі в колективних формах методичної роботи: з якою доповіддю він може виступити на конференції чи семінарі; на яку тему проведе відкритий урок; яку допомогу він бажає отримати на семінарах-практикумах, засіданнях школи педагогічної майстерності або яким досвідом він може поділитися на цих заняттях; що потрібно зробити згідно плану методичної комісії або відповідно до рішення педагогічної ради.

Індивідуальні форми методичної роботи використовуються для задоволення особистих потреб і конкретних запитів педагогічних працівників. Вони охоплюють наставництво, консультування, самоосвіту, стажування тощо. Їх вибір залежить від рівня освіти, професійної компетентності, специфіки діяльності,

індивідуальних можливостей та інших характеристик педагогічних працівників. Йдеться насамперед, про допомогу майстрам в/н у плануванні їх роботи, оформленні документації, підготовці до проведення уроків в/н та позаурочних заходів, у вдосконаленні методики їх проведення, у виборі форм та методів навчання й виховання учнів, у самоосвіті, підготовці доповідей і виступів на конференціях, педагогічних читаннях, проведенні експериментально-дослідницької роботи, впровадження у навчальний процес результатів наукових досліджень, передового педагогічного досвіду, інноваційних технологій тощо.

Серед нетрадиційних форм методичної роботи в освітньому закладі набули популярності такі: методичний бенефіс – групова форма роботи, яка передбачає комплексне ознайомлення з носієм ефективного прогресивного педагогічного досвіду (зміст досвіду, розроблені дидактичні матеріали, плани уроків, сценарії позаурочних заходів тощо); методичний фестиваль – багатопланова разова форма пропаганди передового педагогічного досвіду, метою якої є обмін досвідом роботи, впровадження нових педагогічних знахідок; ділові педагогічні ігри, у ході яких можливий вільний професійний самовияв педагогів, що реалізується шляхом розігрування педагогічних ситуацій, наближених до реальних; методичні ринги – форма методичної роботи, спрямована на пошук, розвиток, підтримку нових ідей, визначення оптимальних шляхів вирішення актуальних проблем навчально-виховного процесу; ярмарок педагогічних ідей та знахідок – форма роботи, основним призначенням якої є огляд та оцінка методичних здобутків педагогічних працівників;

Означений перелік не обмежується лише заявленими формами методичної роботи. Постійне виникнення педагогічних та фахових потреб педагогічних працівників актуалізує діяльність методичної служби в напрямі вдосконалення традиційних форм методичної роботи, їх поєднання з елементами нетрадиційних, а також пошук, вивчення та впровадження нових інноваційних підходів з метою підвищення якості методичної діяльності закладу освіти.

Організаційно-координаційну функцію в забезпеченні цілісності методичної роботи виконує методичний кабінет, що є центром

методичної роботи закладу освіти, де зосереджуються інформаційні, навчально-методичні, нормативні матеріали, матеріали кращого досвіду педагогічних працівників, зразки плануючої та звітної документації, дидактичних, наочних матеріалів тощо.

Основна увага в методичній роботі приділяється наданню допомоги кожному майстру в/н. Для того, щоб ця допомога була дієвою, методична робота будується на діагностичній основі з урахуванням вивчення запитів педагогів, результатів аналізу роботи за минулі роки й виявлених недоліків. Варто зазначити, що методи діагностування потрібно застосовувати в комплексі: анкетування, співбесіди, спостереження, аналіз уроків, вивчення документації тощо. Результати діагностичних досліджень визначають подальші напрями методичної роботи з педагогічним колективом. На їх основі плануються заходи з вирішення виявлених проблем: індивідуальна методична допомога, заняття в школах педагогічної майстерності за визначеною тематикою, практичні семінари, конференції, педагогічні читання, інструктивно-методичні наради тощо.

Діагностування якісних результатів професійної діяльності майстрів в/н, які здійснюють підготовку кваліфікованих робітників для сфери ресторанного господарства в ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг», дозволило виокремити три групи майстрів в/н: які працюють творчо (35,5%); зі сталим стилем роботи (45,2%); котрі вимагають посиленої уваги (19,3%).

Майстри в/н, які працюють творчо, працюють на довірі і самоконтролі. Це – педагоги-новатори, головні провідники нових методик, технологій. Вони проводять майстер-класи з упровадження інноваційних виробничих та педагогічних технологій для майстрів виробничого навчання міста й області. Групу майстрів в/н зі сталим стилем роботи утворюють педагоги з великим педагогічним досвідом. Зазвичай на них освітній заклад покладає великі надії. Особлива увага приділяється педагогам, які вимагають посиленої уваги.

Проведення різноманітних форм методичної роботи в ЗП(ПТ)О сприяє готовності педагогів до інноваційної діяльності; підвищенню рівня професійної компетентності майстрів

в/н; підвищенню рівня навчальних досягнень учнів; конкурентоспроможності закладу серед ЗП(ПТ)О області; мобільному управлінню педагогічним колективом; ефективному впровадженню сучасних освітніх технологій. Використання різнорівневого підходу, а також

врахування результатів аналізу та експертизи педагогічної діяльності педагогів, на нашу думку, сприяє підвищенню ефективності системи методичної роботи в освітньому закладі та професійному зростанню і творчій активності педагогів.

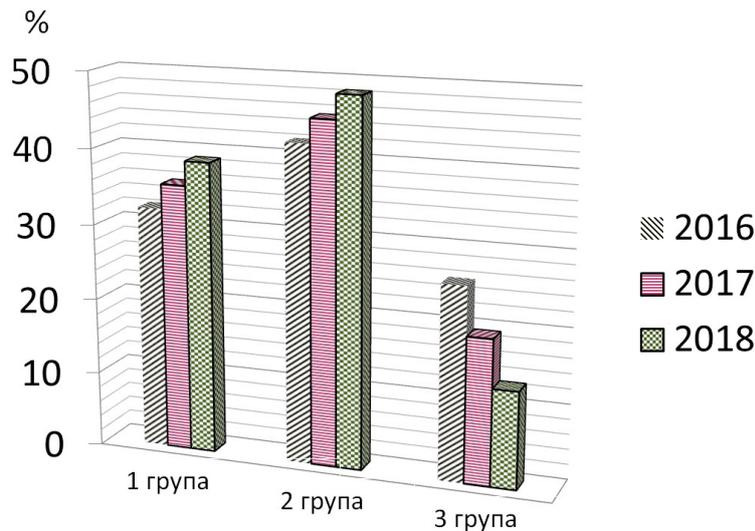

Рис. 1. Динаміка якісних результатів професійної діяльності майстрів в/н сфери ресторанного господарства в ДНЗ «Хмельницький центр професійно-технічної освіти сфери послуг» (2016-2018 рр.).

Порівняльний аналіз динаміки якісних результатів професійної діяльності майстрів в/н за 2016-2018 рр. показує, що чисельність педагогів, які відносяться до першої та другої групи зростає, а чисельність педагогів, що відносяться до третьої групи – зменшується (рис. 1).

Підсумовуючи вищевикладене можна зробити висновок про те, що методична робота в ЗП(ПТ)О повинна включати наступні напрями:

- *інформаційно-аналітичний* (аналіз стану й результатів методичної роботи в освітньому закладі, визначення напрямів з її удосконалення; вивчення, узагальнення та поширення інноваційного педагогічного досвіду; оброблення інформації і створення бази даних про результати роботи в закладі);

- *організаційно-методичний* (методичний супровід і надання практичної допомоги педагогічним працівникам в період підготовки до атестації і в міжатестаційний період; прогнозування, планування курсів

підвищення кваліфікації та стажування педагогічних працівників; підготовка і проведення педагогічних читань, семінарів, шкіл педагогічної майстерності, організація взаємодії і координація діяльності з внутрішніми структурами освітнього закладу та зовнішніми організаціями обласного, усеукраїнського, міжнародного рівнів);

- *діагностичний* (організація і проведення діагностики діяльності педагогічних працівників з метою виявлення труднощів дидактичного і методичного характеру; організація і проведення діагностики якості навчально-виховного процесу);

- *консультаційний* (консультування педагогічних працівників з питань навчально-виховної, навчально-виробничої, методичної, інноваційної, експериментальної діяльності);

- *інформаційний* (формування бази даних про основні напрямки розвитку сучасної професійної (професійно-технічної) освіти);

- *науково-методичний* (підготовка навчально-програмної, нормативної і розпорядчої

документації; огляд наукової літератури за різними напрямками освітньої діяльності; участь у наукових конференціях; взаємодія з іншими освітніми закладами, науковими установами); -експериментально-інноваційний (педагогічна підтримка педагогів, які здійснюють експериментальну діяльність; проведення заходів, спрямованих на поширення результатів дослідно-експериментальної та інноваційної діяльності).

Висновки. Методична робота з педагогічними працівниками ЗП(ПТ)О має бути спрямована на формування їх професійної компетентності, збереження та розвиток творчого потенціалу всього

колективу, вироблення інноваційного стилю роботи, підготовки педагогів до дослідницької та експериментальної діяльності з метою впровадження інноваційних технологій у навчально-виробничий процес, кінцевим результатом якого є якісна підготовка майбутніх кваліфікованих робітників. Одним із основних чинників удосконалення рівня професійної компетентності майстрів в/н є їхня участь у всіх формах методичної роботи. Подальші наукові розвідки за темою статті пов'язуємо з дослідженням вимог щодо ефективності методичної роботи майстрів в/н ЗП(ПТ)О.

Література

1. Бабанский, Ю.К., 1992. *Методическая работа в школе: организация и управление*. Москва: Просвещение.
2. Батышев С.Я. ред, 1999. *Энциклопедия профессионального образования*. Москва: Рос. акад. образования: Проф. образование.
3. Верховна рада України, 2017. *Закон України «Про освіту»*. [online] (Останнє оновлення 28 Вересень 2018) Доступно : <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>> [Дата звернення 28 грудень 2018].
4. Верховна рада України, 2010. *Про удосконалення методичної роботи в системі професійно-технічної освіти*. [online] (Останнє оновлення 12 Грудень 2000) Доступно : <<http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0582290-00>> [Дата звернення 28 Грудень 2018].
5. Верховна рада України, 2010 *Типове положення про атестацію педагогічних працівників*. [online] (Останнє оновлення 8 Серпень 2013) Доступно: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10>> [Дата звернення 28 Грудень 2018].
6. Кремень В.Г. ред., 2008. *Енциклопедія освіти*. Київ: Юрінком Інтер.
7. Міністерство освіти і науки, 2018. *Концепція розвитку педагогічної освіти*. [online] (Останнє оновлення 16 Липень 2018) Доступно : <<https://mon.gov.ua/ua/prp/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>> [Дата звернення 28 Грудень 2018].
8. Ничкало, Н. Г., 2014. Українська наукова школа педагогічна майстерності скарбниця сьогодення і майбутнього. *Вища освіта України: Теоретичний та науково-методичний часопис. Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології*, 3(54), с. 22-29.

Abstract

KEY WORDS:

masters of vocational training, professional competence, methodological work, professional (vocational) education school

Methodological work in professional (vocational) education schools of restaurant service profile as a further education tool for masters of vocational training

Iryna Drozich,
PhD in Pedagogy, teaching methodology expert
Khmelnyskyi centre for VET of service sector

It highlights the need to improve methodological work in professional (vocational) education (henceforth P(V)E) schools of restaurant service profile as a further education tool for masters of vocational training (henceforth VET masters) to ensure quality training for future qualified workers in this field. The key provisions of local state legislative and normative documents on organising methodological work in P(V)E schools are described. It represents t scientific papers insights those reflect methodological work importance for upgrading teaching employees' professional competence.

Flagship approaches have been determined, the core ones for managing the process of professional competence development for masters of vocational training: acmeological, axiological, andragogical, anthropological.

Various aspects of methodological work processes in P(V)E schools are revealed. The possibilities for managing methodological work in different ways (traditional, non-traditional) as a further education tool for VET masters are considered. To traditional forms of methodological work belong collective (pedagogical council, instructive and methodological meetings, methodological commissions, pedagogical skilling schools, pedagogical readings) and individual (self-education, individual consultations, mentoring). Non-traditional methodological work processes forms are characterised, they are methodological benefits, festival, price ring, fairs of pedagogical ideas and findings.

Based on quality diagnostics results on VET masters professional activity in Khmelnytskyi centre for VET of service sector with catering industry skilled workers, three groups of VET masters were differentiated: the ones who work creatively, the ones with a sound way of working and the ones who need heightened attention. The comparative analysis on quality results dynamics (thanks to using different methodological work forms in P(V)E schools) for VET masters 3-year professional activity is given.

References

1. Babanskiy, Yu.K., 1992. *Metodicheskaya rabota v shkole: organizatsiya i upravlenie*. Moskva: Prosvetshenie.
2. Batyishev S.Ya. red, 1999. *Entsiklopediya professionalnogo obrazovaniya*. Moskva: Ros. akad. obrazovaniya: Prof. obrazovanie.
3. Verkhovna rada Ukrainy, 2017. Zakon Ukrainy «Pro osvitu». [online] (Ostannie onovlennia 28 Veresen 2018) Dostupno : <<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>> [Data zvernennia 28 Hruden 2018].
4. Verkhovna rada Ukrainy, 2010. *Pro udoskonalennia metodychnoi roboty v systemi profesiino-tekhnichnoi osvity*. [online] (Ostannie onovlennia 12 Hruden 2000) Dostupno : <<http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0582290-00>> [Data zvernennia 28 Hruden 2018].
5. Verkhovna rada Ukrainy, 2010 *Typove polozhennia pro atestatsiiu pedahohichnykh pratsivnykiv*. [online] (Ostannie onovlennia 8 Serpen 2013) Dostupno: <<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1255-10>> [Data zvernennia 28 Hruden 2018].
6. Kremen V.H. red., 2008. *Entsyklopediia osvity*. Kyiv: Yurinkom Inter.
7. Ministerstvo osvity i nauky, 2018. *Kontseptsiia rozvytku pedahohichnoi osvity*. [online] (Ostannie onovlennia 16 Lypen 2018) Dostupno : <<https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>> [Data zvernennia 28 Hruden 2018].
8. Nychkalo, N. H., 2014. Ukrainska naukova shkola pedahohichna maisternosti skarbnytsia sohodennia i maibutnoho. *Vyshcha osvita Ukrainy: Teoretychnyi ta naukovo-metodychnyi chasopys. Pedahohika vyshchoi shkoly: metodolohiia, teorii, tekhnolohii*, 3(54), s. 22-29